ΝΟΡΒΗΓΙΑ

1. Γενικά οικονομικά στοιχεία – Οικονομικό περιβάλλον.

Η νορβηγική οικονομία είναι μία από τις δυναμικότερες παγκοσμίως. Πλούσια σε φυσικούς πόρους, οφείλει την ανάπτυξή της στην ναυτιλία και στην αλιεία και, από τη δεκαετία του ’70 και μετά, στην εκμετάλλευση των κοιτασμάτων φυσικού αερίου και αργού πετρελαίου. Η Νορβηγία είναι ο έβδομος μεγαλύτερος εξαγωγέας αργού πετρελαίου και ο τρίτος μεγαλύτερος εξαγωγέας φυσικού αερίου παγκοσμίως. Το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο αποτελούν το 1/3 των εξαγωγών της. Το κατά κεφαλήν εισόδημα της είναι το υψηλότερο μεταξύ των χωρών της Σκανδιναβίας και προσεγγίζει τα 42.300 $ ΗΠΑ, κατατάσσοντάς την στη δεύτερη θέση παγκοσμίως. Οι δείκτες της χώρας κινούνται στα υψηλότερα επίπεδα παγκοσμίως στους τομείς της οικονομικής σταθερότητας, υγείας, ανώτατης εκπαίδευσης και χρήσης υψηλής τεχνολογίας.

Πέραν του πετρελαίου και του φυσικού αερίου, η νορβηγική οικονομία στηρίζεται, όπως ελέχθη και ανωτέρω, στη ναυτιλία (η Νορβηγία διαθέτει τον πέμπτο σε μέγεθος εμπορικό στόλο στον κόσμο), τις ιχθυοκαλλιέργειες και την αλιεία. Ειδικότερα οι εξαγωγές σολομού κατέχουν κυρίαρχη θέση στις εξαγωγές της χώρας.

Η οικονομία της χώρας δεν θα μπορούσε ωστόσο να παραμείνει ανεπηρέαστη από την παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση. Ειδικότερα, ιδιαίτερο πλήγμα υπέστη, τόσο λόγω πτώσης της εσωτερικής κατανάλωσης, όσο και λόγω συρρίκνωσης των εξαγωγών της. Αναφέρεται χαρακτηριστικά, ότι η βιομηχανική παραγωγή σημείωσε πτώση 30% από το καλοκαίρι του 2008 έως σήμερα. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της νορβηγικής στατιστικής υπηρεσίας, η οικονομία της χώρας βρίσκεται ήδη σε ύφεση και δοκιμάζεται από τη χειρότερη οικονομική κρίση από το Β΄ Π.Π., με επιπτώσεις που αναμένεται να είναι ασφαλώς επώδυνες . Η επιβράδυνση της νορβηγικής οικονομίας είναι πλέον προφανής σε ευρύ φάσμα της οικονομικής δραστηριότητας και οι εξελίξεις καταδεικνύουν οικονομική συρρίκνωση, η οποία θα είναι έντονη και παρατεταμένη, τόσο –και κυρίως– κατά το τρέχον, όσο και κατά το επόμενο έτος, αύξηση της ανεργίας και εν γένει αρνητική εξέλιξη και στους υπόλοιπους βασικούς μακροοικονομικούς δείκτες, όπως αναλύεται εκτενέστερα και παρακάτω.

Η οικονομική επιβράδυνση ξεκίνησε στις αρχές του 2008 και επιταχύνθηκε απότομα στο δεύτερο ήμισυ του 2008 και στο πρώτο τρίμηνο του τ.έ. Αναφέρεται χαρακτηριστικά, ότι κατά τη διάρκεια του τελευταίου τριμήνου του 2008 και του πρώτου τριμήνου του 2009 σημειώθηκε συρρίκνωση του Α.Ε.Π. κατά 1,7%. Παρά το γεγονός ότι αναμένεται ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας στο δεύτερο ήμισυ του τ.έ., το Α.Ε.Π. για το τ.έ. αναμένεται να σημειώσει κάμψη κατά 1,4% σε σχέση με το 2008, έτος κατά το οποίο αναφέρεται ενδεικτικά, ότι είχε σημειωθεί αύξηση του Α.Ε.Π. κατά 2,1%. Θετικοί, έστω και ήπιοι, ρυθμοί ανάπτυξης του Α.Ε.Π. αναμένονται από το 2010 (0,7%) και ιδιαιτέρως από το 2011 (1,9%), έτος κατά το οποίο αναμένεται να ανακάμψουν οι χώρες που αποτελούν του βασικούς εξαγωγικούς προορισμούς νορβηγικών προϊόντων.

Όσον αφορά στο εξαγωγικό εμπόριο, αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι οι εξαγωγές παραδοσιακών αγαθών σημείωσαν πτώση κατά 11% περίπου το πρώτο τρίμηνο του 2009 σε σχέση με το τρίτο τρίμηνο του 2008. Η πτώση ωστόσο στο σύνολο των εξαγωγών περιορίστηκε στο 2% για το ίδιο χρονικό διάστημα, λόγω αύξησης των εξαγωγών πετρελαίου και φυσικού αερίου. Για το σύνολο του 2009 αναμένεται πτώση των εξαγωγών κατά 5,1% έναντι αύξησης 1,4% το 2008.

Η πτώση της εσωτερικής και εξωτερικής ζήτησης (εξαγωγές) είχαν, όπως προαναφέρθηκε, προφανείς και άμεσες επιπτώσεις στο ύψος των επενδύσεων, οι οποίες σημείωσαν σοβαρή πτώση, ιδίως στο πρώτο τρίμηνο του τ.έ., με μόνη εξαίρεση της επενδύσεις στον πετρελαϊκό τομέα. Αναφέρεται χαρακτηριστικά, ότι ενώ οι βιομηχανικές επενδύσεις σημείωσαν μέση άνοδο της τάξης του 12%, κατά μέσο όρο, την περίοδο 2003-2008, το πρώτο τρίμηνο του 2009 σημείωσαν πτώση 9,4% σε σχέση με το τελευταίο τρίμηνο του 2008. Για όλο το τ.έ. αναμένεται η πτώση των επενδύσεων να ανέλθει σε 2%. Πτώση των επενδύσεων αναμένεται και για το επόμενο έτος και ανάκαμψη της επενδυτικής δραστηριότητας αναμένεται από το 2011 και ύστερα.

Η πτώση της κατανάλωσης και των επενδύσεων έχουν προφανείς αρνητικές επιπτώσεις στο ύψος της ανεργίας. Επισημαίνεται στο σημείο αυτό, ότι η ισχυρή ανάπτυξη της νορβηγικής οικονομίας έως το 2008, και ειδικότερα κατά τη χρονική περίοδο 2003-2008, είχε ως αποτέλεσμα αύξηση της απασχόλησης κατά 14% κατά το προαναφερθέν χρονικό διάστημα. Εντούτοις, κατά το τελευταίο τρίμηνο του 2008 και το πρώτο τρίμηνο του 2009 σημειώθηκε, για πρώτη φορά, πτώση της απασχόλησης κατά 0,8%. Πιο συγκεκριμένα, το πρώτο τρίμηνο του τ.έ. το ύψος της ανεργίας διαμορφώθηκε στο 3,1% έναντι 2,4% στο τελευταίο τρίμηνο του 2008. Λόγω παράτασης της δυσμενούς οικονομικής συγκυρίας, αναμένεται περαιτέρω αύξηση της ανεργίας, η οποία αναμένεται να ανέλθει σε 3,8% το τ.έ., έναντι 2,6% το 2008, και σε 4,6% το 2010 και το 2011. Πτώση της ανεργίας αναμένεται από το έτος 2012 και μετά.

Όσον αφορά στο ύψος του πληθωρισμού, η ενίσχυση της ισοτιμίας της νορβηγικής κορώνας, σε συνδυασμό με τις ευρύτερες επιπτώσεις της οικονομικής επιβράδυνσης και της πτώσης της τιμής της ηλεκτρικής ενέργειας, αναμένεται να συμβάλλουν στην πτώση του πληθωρισμού, ο οποίος αναμένεται να ανέλθει σε 1,7% το 2009 έναντι 3,8% το προηγούμενο έτος.

Υπογραμμίζεται, ότι παρά τις αρνητικές επιπτώσεις της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης στη νορβηγική οικονομία, οι επιπτώσεις αυτές αναμένεται να είναι ηπιότερες σε σχέση με τις περισσότερες χώρες του Ο.Ο.Σ.Α., λόγω της επεκτατικής δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής της κυβέρνησης, συνέπεια της οποίας θα είναι η ανάσχεση της οικονομικής συρρίκνωσης από το δεύτερο εξάμηνο του τ.έ., αν και αξιοσημείωτοι θετικοί ρυθμοί εξέλιξης του Α.Ε.Π. δεν αναμένονται, όπως προαναφέρθηκε, πριν το 2011. Σημαντική θα είναι ασφαλώς στην προσπάθεια περιορισμού των επιπτώσεων της κρίσης κατά το τρέχον έτος και η συμβολή των μεγάλου ύψους επενδύσεων που αναμένεται να υλοποιηθούν στον πετρελαϊκό κλάδο.

Εκτιμάται ότι η δημοσιονομική πολιτική θα παραμείνει επεκτατική μέχρι και το 2011.

Ανακοίνωση μέτρων για αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης

Με σκοπό τον περιορισμό των επιπτώσεων της διεθνούς χρηματοοικονομικής κρίσης, η κυβέρνηση εξήγγειλε το Φεβρουάριο τ.έ. μέτρα ύψους 100 δισ. νορβηγικών κορωνών, με σκοπό τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε τραπεζικό δανεισμό, τόσο των νοικοκυριών, όσο και των επιχειρήσεων. Το ήμισυ του κονδυλίου αναμένεται να διατεθεί για την ενίσχυση της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών, με απώτερο στόχο να καταστήσει ευχερέστερο τον από μέρους τους δανεισμό, ενώ το υπόλοιπο ήμισυ θα διατεθεί για την ενίσχυση της ρευστότητας στην αγορά ομολόγων, μέσω της αγοράς εταιρικών ομολόγων από την κυβέρνηση.

Όσον αφορά στη νομισματική πολιτική, η κεντρική τράπεζα της Νορβηγίας έχει περιορίσει από το Μάιο 2009 το παρεμβατικό επιτόκιο δανεισμού σε μόλις 1,5%. Αναφέρεται χαρακτηριστικά, ότι η σωρευτική μείωση του παρεμβατικού επιτοκίου από τον Οκτώβριο 2008 ανέρχεται σε 4,25%. Η σημαντική αυτή μείωση του επιτοκίου της κεντρικής τράπεζας είχε ως συνέπεια την πτώση των επιτοκίων δανεισμού των εμπορικών τραπεζών, κατά το ίδιο χρονικό διάστημα (Οκτώβριος 2008-Μάιος 2009), από περίπου 8% σε περίπου 2,3%.

Πέραν δε της πτώσης του επιτοκίου, η κεντρική τράπεζα έλαβε μέτρα ενίσχυσης της ρευστότητας των εμπορικών τραπεζών, μέσω αφενός αύξησης του όγκου των χορηγούμενων δανείων σταθερού επιτοκίου και αφετέρου μέσω επιμήκυνσης του χρόνου αποπληρωμής τους αλλά και περιορισμού των εμπράγματων ασφαλειών που απαιτούνται για τη χορήγησή τους.

2. Διμερείς Οικονομικές Σχέσεις

Ο όγκος εμπορικών συναλλαγών Ελλάδος-Νορβηγίας τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει σταθερή αυξητική πορεία, αλλά το εμπορικό ισοζύγιο εμφανίζεται σταθερά ελλειμματικό σε βάρος της Ελλάδας, εξέλιξη που οφείλεται, κατά κύριο λόγο, στη σημαντική αύξηση των ναυπηγήσεων πλοίων ελληνικής ιδιοκτησίας σε νορβηγικά ναυπηγεία. Το 2008 οι εξαγωγές ελληνικών προϊόντων στη Νορβηγία αυξήθηκαν κατά 16,8% σε σύγκριση με το 2007, ανερχόμενες σε 39 εκ. €, ενώ οι εισαγωγές μας παρουσίασαν σημαντική αύξηση κατά 212,6%, με αποτέλεσμα τη διεύρυνση του εμπορικού ελλείμματος εις βάρος της χώρας μας σε 352 εκ. €.

Τα κυριότερα ελληνικά προϊόντα που εξήχθησαν το 2008 στη Νορβηγία σύμφωνα με στοιχεία της ΕΣΥΕ ήταν: σάκοι συσκευασίας, λάδια από πετρέλαιο, επιτρ. σταφύλια,

φαρμακευτικά προϊόντα, ηλεκτρικοί αγωγοί, πλάκες από αργίλιο, ελιές, ελαιόλαδο, προϊόντα καλλωπισμού και ανελκυστήρες φορτίων. Οι εισαγωγές μας το 2008 αφορούσαν κυρίως τα εξής: λάδια από πετρέλαιο, κράματα αργιλίου, λίπη και λάδια ψαριών, πλαστικές ύλες, ιχθυάλευρα, λιπάσματα, μεταλλεύματα, φάρμακα και προϊόντα χημικών βιομηχανιών. Το μερίδιο των ελληνικών προϊόντων στη νορβηγική αγορά είναι ασήμαντο. Ειδικότερα, οι εξαγωγές ελληνικών νωπών φρούτων και λαχανικών στη Νορβηγία παραμένουν τα τελευταία χρόνια σε χαμηλά επίπεδα και μέρος τους εισάγεται από γειτονικές χώρες όπως η Ολλανδία.

3. Επενδυτικές ροές

Η αξία των άμεσων νορβηγικών επενδύσεων στην Ελλάδα παραμένει συγκριτικά σε χαμηλά επίπεδα. Στη χώρα μας δραστηριοποιείται αξιόλογος αριθμός νορβηγικών επιχειρήσεων μέσω θυγατρικών ή γραφείων στον τομέα της αλιείας, ναυτιλίας, στον κλάδο της παραγωγής χρωμάτων, στον κλάδο των ηλεκτρονικών συστημάτων και συστημάτων επικοινωνίας, στον κλάδο των ορυκτών και αζωτούχων λιπασμάτων και βιομηχανικών αερίων, στα προϊόντα αλουμινίου, στον κλάδο των εφοδιασμών-επισκευών πλοίων. Από ελληνικής πλευράς αξιόλογη δραστηριότητα έχουν αναπτύξει από κοινού με νορβηγικές επιχειρήσεις στη Νορβηγία εταιρείες στον τομέα κατασκευής επαγγελματικών ψυγείων και ψυκτικών και στον κλάδο των ιχθυρών. Αξίζει επίσης να αναφερθεί, ότι προ τριετίας το ελληνικό χρηματιστήριο επελέγη μεταξύ των τότε αναδυομένων αγορών για την τοποθέτηση αποθεματικών του Norwegian Petroleum Fund**.**

4. Τουρισμός

Ο ετήσιος ρυθμός αφίξεων Νορβηγών τουριστών στην Ελλάδα καταγράφεται σταθερά αυξητικός. Η χώρα μας αποτελεί τον δεύτερο δημοφιλή τουριστικό προορισμό στις προτιμήσεις των Νορβηγών. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει επίσης το αυξημένο ενδιαφέρον Νορβηγών για την ελληνική αγορά ακινήτων και ιδιαίτερα παραθεριστικών αλλά και μόνιμων κατοικιών. Στη Νορβηγία έχουν επίσης δημιουργηθεί δικτυακοί τόποι που διαφημίζουν προσφορές κατοικιών στην Ελλάδα. Το 2007 επισκέφθηκαν τη χώρα μας 300.000 Νορβηγοί.

5. Θεσμικό Πλαίσιο

Οι οικονομικές σχέσεις των δύο χωρών διέπονται από τα εξής συμβατικά κείμενα:

- Σύμβαση Ναυτιλίας (1927)[1]
- Συμφωνία περί εκμετάλλευσης τακτικών γραμμών εναερίου συγκοινωνίας (1953)
- Συμφωνία Διεθνών Μεταφορών (1978)
- Σύμβαση Κοινωνικών Ασφαλίσεων (1980)
- Συμφωνία περί αποφυγής διπλής φορολογίας και πρόληψη φοροδιαφυγής (1988)
- Μνημόνιο Συνεργασίας με την Νορβηγία σχετικά με το Νέο Χρηματοδοτικό Μηχανισμό Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου για την περίοδο 2004-2009 υπέγραψε στις 21.6.2005, ο τότε υφυπουργός Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Χρήστος Φώλιας στο πλαίσιο επίσημης επίσκεψής του στην Νορβηγία. Ο Μηχανισμός θα διαθέσει συνολικά 576 εκ. € στα 10 νέα κράτη μέλη και στις χώρες συνοχής (Ελλάδα, Ισπανία, Πορτογαλία). Το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών – Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης και Παρακολούθησης του Ταμείου Συνοχής- έχει οριστεί Εθνικό Σημείο Επαφής.
- Η ΕΕ και οι ΗΠΑ αντιμετωπίζουν θετικά την ένταξη της Νορβηγίας και της Ισλανδίας στην Αεροπορική Συμφωνία ΕΕ-ΗΠΑ.

ΠΙΝΑΚΕΣ

Διμερές Εμπόριο

[1] καταργήθηκαν τα άρθρα 4ε, 5, 6 και 7 και το τελικό Πρωτόκολλο

Διμερές εμπόριο Ελλάδας – Νορβηγίας				
(σε εκ.€)	**2006**	**2007**	**2008**	**%Μεταβολή 07/08**
Ελληνικές Εξαγωγές	33,8	33,4	39	16,8%
Ελληνικές Εισαγωγές	112,1	125,1	391	212,6%
Εμπορικό Ισοζύγιο	-78,3	-91,7	-352	-283,9%
Όγκος Εμπορίου	145,9	158,5	430	171,3%
Κάλυψη Εισαγ. από Εξαγ. (%)	30,2%	26,7%	10%	-

Πηγή : ΕΣΥΕ, Επεξεργασία : Β4 Δ/νση Υπ.Εξ.